

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
AUDİTORLAR PALATASININ SƏDRİNİN YANINDA KEÇİRİLMİŞ
“DƏYİRMİ MASA” İCLASININ
PROTOKOLU № 02

Bakı şəhəri

«27» fevral 2019-cu il

Sədrlik edirdi: Vahid Novruzov- Auditorlar Palatasının sədri
İştirak edirdilər: Fəxrəddin İsmayılov – Auditorlar Palatası sədrinin müavini
Elnur İbrahimov- Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi
Nəcəf Talıbov – Sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri
Vəli Rəhimov – Maliyyə və təşkilati-texniki təminat idarəsinin rəisi
Solmaz Məmmədova – Dəyirmi masanın katibi

“Dəyirmi masa” üzvləri:

Elzadə Süleymanova - “Azal-Audit” MMC-nin direktoru
Namiq Abbaslı - “ANR-AUDİT” MMC-nin direktoru
Vəli Kərimov - Keyfiyyətə nəzarət komitəsinin sədri, sərbəst auditor
Altay Cəfərov - Auditorlar Palatasının Şura üzvü, sərbəst auditor
Nazim Axundov - Keyfiyyətə nəzarət komitəsinin sədr müavini, sərbəst auditor
Zamin Hüseynov - Milli audite dəstək və məcburi audit üzrə komitənin sədri, “ABAK-Az Crowe LTD” MMC-nin direktoru
Səfər Vəlizadə - Sərbəst auditor
Şahin Məmmədli – “ASAN YOL” MMC-nin auditoru
Yasin Şirinov - sərbəst auditor
İlham Süleyman - “İmdad-Audit” MMC-nin direktor-auditoru
Səməd İsgəndərov – sərbəst auditor

Gündəlik

1."İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara qarşı xüsusi tələblər"

Məruzəçilər- Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi - **Elnur İbrahimov**,
Sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri - **Nəcəf Talıbov**

(**Rəyçi:** Zamin Hüseynov, Nazim Axundov)

2. "Publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini üzrə metodik göstəriş" in müzakirəsi

Məruzəçi - Sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri - **Nəcəf Talıbov**

(**Rəyçi:** Səftər Vəlizadə, Rüstəm Səfərəliyev)

3. "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 5-ci maddəsinə dəyişikliklər edilməsinə dair hazırlanmış layihənin müzakirəsi

Məruzəçi - Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi - **Elnur İbrahimov**

Digər məsələlər

Eşidildi:

Auditorlar Palatasının sədri cənab Vahid Novruzov "dəyirmi masa" üzvlərini və iştirakçıları salamladı.Cənab Vahid Novruzov öz çıxışında Xocalı faciəsinin 27-ci il dönümü ilə əlaqədar paytaxtımızda keçirilən Ümumxalq yürüyüşündən bəhs etdi və Azərbaycan Respublikasının prezidenti cənab İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət nəticəsində bir çox dünya ölkələrinin 26 fevral 1992-ci il tarixini "Xocalı soyqırımı" kimi danıdığını bildirdi və Xocalı qurbanları bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.Cənab Vahid Novruzov "Dəyirmi masa"da müzakirə olunan məsələlərin audit praktikasında daha yararlı olduğunu və hazırlanmış materialların auditorların fəaliyyət sahələri üçün çox mühim əhəmiyyət kəsb etdiyini qeyd etdi və gündəlikdə olan məsələlərin müzakirəsinə başlamağı qərara aldı.

Gündəlikdə olan birinci məsələ ilə bağlı Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Elnur İbrahimov çıxış etdi son zamanlarda aparılan kefiyyətsiz auditlərin qarşısının alınmasının zəruriliyindən, dünya təcrübəsindən, təqdim etdiyi "İctimai əhəmiyyətli

qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara qarşı xüsusi tələblər”in ümumi müddəalarından, qaydalarda istifadə olunan anlayışlardan və kənar auditora dair tələblərdən bəhs etdi. Sərbəst auditor Səməd İsgəndərov "İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara qarşı xüsusi tələblər”in adının "İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan kənar auditorlara qarşı xüsusi tələblər” kimi dəyişdirilməsini təklif etdi. "ASAN YOL” MMC-nin auditoru Şahin Məmmədli anlayışlar olan bölmədə düzəlişlər edilməsini və konkret tələblərdən bəhs edilməsinin vacib olduğunu bildirdi.

Sərbəst auditor Nazim Axundov tövsiyyə və iradlarının "İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara qarşı xüsusi Tələblər”in 2-ci maddəsinə aid olduğunu və tələblərin adı ilə mahiyyəti arasında ziddiyət olduğunu bildirdi. Azərbaycan Respublikasında sərbəst auditorla hər hansı böyük beşlik qrupuna aid olan şirkətin verdiyi rəyin arasında heç bir fərq olmadığını, belə olan halda məhdudiyyət qoyulmasının əsasının tam aydın olmadığını bildirdi. Nazim Axundov bildirdi ki, Tələblərin 4-cü bəndində "Auditor təşkilatının fəaliyyəti fasiləsiz olaraq 3 ildən yuxarı olmalıdır” fikri auditor təşkilatının fəaliyyətinin məhdudlaşdırılmasıdır. 5-ci bənddə "audit subyektlərinin aidiyyəti şəxsi olmamalıdır” sözlərinin "audit subyektlərinin aidiyyəti və qarşılıqlı əlaqəli şəxsləri olmamalıdır” kimi yazılmasını təklif etdi. 5-ci bənddə "Bazarda auditor nüfuzuna malik olmalıdır” sözlərinin tam aydın olmadığını, auditor nüfuzu dedikdə nə nəzərdə tutulur və həmin nüfuzun necə müəyyən edildiyinin əsaslandırılmasını qeyd etdi. Nazim Axundov "Keyfiyyətə kənar nəzarətdən keçmiş olmalıdırlar və yoxlama nəticəsində aldığı qiymət 4-dən aşağı olmamalıdır” bəndi ilə əlaqədar bildirdi ki, anlayışlar maddəsində "kənar nəzarət” anlayışı açıqlanmalıdır. Nazim Axundov "Peşə məsuliyyətinin icbari sığortalanmasına aid müqavilə mövcud olmalı, müqavilə məbləği (10 min AZN-dən az olmamaq şərti ilə) və büdcə qarşısında vaxtı keçmiş borcu olmamalıdır” bəndində sığorta ödənişinin məhdudlaşdırılmasının nəyə əsaslandığının qeyd edilməsini bildirdi. Sonda Nazim Axundov bu Tələblərdə müşahidə etmədiyi iki sualla müraciət etmək istədiyini bildirdi

1. Əgər bu Tələblər normativ sənəd kimi qəbul edilərsə bu qaydalara nəzarət necə həyata keçiriləcək?

2. Hər hansı sərbəst auditor və auditor təşkilatı bu tələbləri pozaraq İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparsa hansı cəza tədbirlərinə məruz qalacaqdır?

Milli auditə dəstək və məcburi audit üzrə komitənin sədri, "ABAK-Az Crowe LTD” MMC-nin direktoru Zamin Hüseynov təqdim edilən sənədin xoş məramlı olmasını, İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə aparılan auditin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə istiqamətləndiyini qeyd etdi. "İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara qarşı xüsusi tələblər”in müəyyən edilməsi BAS-na əməl edilməsi və ya milli məhdudiyyətlərin

və seçim prosedurlarının tətbiqi baxımından əhəmiyyətli ola biləcəyini vurğuladı. Təqdim edilən sənədin təyinatının müəyyənləşdirilməsini və bir sıra dəyişikliklər aparılmasının vacib olduğunu qeyd etdi. İlk növbədə, Etika məcəlləsində nəzərdə tutulan tələblər bu sənədə daxil edilməlidir deyə qeyd etdi. Zamin Hüseynov milli məhdudiyyətlərin və seçim prosedurlarının tətbiqi istiqamətində tətbiq ediləcək meyarların müzakirəyə ehtiyacı olduğunu və bu istiqamətdə sənədin praktiki əhəmiyyət daşması üçün, hər ilin əvvəlində Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası tərəfindən İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparmaq hüququ olan auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların siyahısını dərc etməyin məqsədəuyğun olduğunu bildirdi. Elnur İbrahimov meyarların Palata tərəfindən tərtib edilə biləcəyini, İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərə hansı auditor təşkilatları Palata tərəfindən tövsiyə olunur bu barədə siyahı hazırlanmasının vacibliyini və Zamin Hüseynovun təklifi ilə tam razı olduğunu bildirdi.

Cənab Vahid Novruzov sərbəst auditor Nazim Axundovun nəzarət mexanizminin tətbiq edilməsi ilə bağlı müraciəti ilə əlaqədar bildirdi ki, sənəd və tərtib ediləcək tələblərə cavab verən audit aparmaq hüququ olan auditor təşkilatlarının siyahısı İctimai əhəmiyyətli qurumlara və publik hüquqi şəxslərə hazırlanıb göndərilə bilər. Əgər maliyyə hesabatlarının auditini aparmaq üçün siyahıya daxil olmayan auditor təşkilatlarının işindən istifadə edərlərsə xəbərdarlıq oluna bilər ki, nəzərə alınlar. Altay Cəfərov BAS-na əsasən kənar auditorun başqa məna daşdığını və tələblərin dəqiqləşdirilməsini vurğuladı. Rüstəm Səfərəliyev audit qrupu ilə bağlı bir qrupun nə qədər audit apara biləcəyinin dəqiqləşdirilməsinin qeyd edilməsini bildirdi.

Namiq Abbaslı düzgün hazırlanmamış və kifayət qədər əsaslandırılmamış sənəd olduğunu bildirdi. Vəli Kərimov son zamanlarda keyfiyyətə nəzarət yoxlamaları göstərir ki, yoxlamalar çox aşağı səviyyədədir. Beynəlxalq Təcrübəni misal gətirərək Auditorların kateqoriyalara bölünməsinin vacib olduğunu bildirdi və İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan sərbəst auditorlara qarşı xüsusi tələblərlə razı olmadığını bildirdi. Vəli Rəhimov BAS-nın tətbiqinin əməl olunmasına nail olmaq üçün "sərbəst auditorlara qarşı tələb" xüsusi olaraq qeyd edilməlidir bildirdi.

Cənab Vahid Novruzov beynəlxalq sertifikatların əldə olunmasının zəruriliyini bildirən "İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan kənar auditorlara qarşı xüsusi tələblər"də stimullaşdırıcı bəndin olmasını qeyd etdi

Sonda Cənab Vahid Novruzov bir ay müddətində sənədin yenidən işlənilib təqdim edilməsinin və aprel-may aylarında keçirilməsi nəzərdə tutulan "Dəyirmi masa"da yenidən baxılmasının vacib olduğunu bildirdi.

Gündəlikdə olan ikinci məsələ ilə bağlı cənab Vahid Novruzov mövzunun aktuallığından və cənab prezident İlham Əliyevin bu sahəyə böyük diqqət ayırdığından bəhs etdi. "Metodik göstəriş" barədə Nəcəf Talibov məlumat verdi və "Publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini üzrə metodik göstəriş" in 5.3 –cü bəndindən bəhs etdi.

Sərbəst auditor Səftər Vəlizadə Fəaliyyətdə olan publik şəxslərin siyahısının tam qeyd edilmədiyini bildirdi. Cənab Vahid Novruzov "Metodik göstəriş"də siyahıya ehtiyac olmadığını

qeyd etdi. Altay Cəfərov təqdim edilən sənədin çox vacib sənəd olduğunu və çox yaxşı hazırlandığını qeyd etdi və 3.2.2 bəndinin formatının dəyişdirilməsini təklif etdi.”Metodik göstəriş”də Vergi Məcəlləsinin, Publik hüquqi şəxslər haqqında qanunun nəzərə alınmasının vacib olduğunu bildirdi.

Səftər Vəlizadə Respublikamızda publik hüquqi şəxsin həm iqtisadi anlayış olaraq həm də bazar subyekti kimi yeni olduğunu bildirdi.Publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditinin və bu zaman auditorun yerinə yetirməli olduğu məsələlərin müəyyənləşdirilməsi də xüsusilə əhəmiyyətlidir.”Publik hüquqi şəxslər” haqqında Azərbaycan Respublikasının qanununda publik hüquqi şəxsin nizamnaməsində göstərilməli olan məlumatların əks etdirildiyini və həmin məlumatın metodik göstərişdə istifadəçilər üçün qeyd edilməsinin yararlı olacağını bildirdi.Bundan başqa Vergi qanunvericiliyinə Publik hüquqi şəxslərin sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdiyi gəlirləri istisna olmaqla digər gəlirlərinin vergidən azad olması publik hüquqi şəxslərdə gəlir və xərclərin uçotunun ayrı-ayrılıqda aparılmasını tələb etdiyini və “Metodik göstəriş”in 5-ci bölməsində bu məsələlərin vurğulanmasının metodik göstərişi daha praktik və əhatəli edəcəyini bildirdi.

Zamin Hüseynov “Publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditü üzrə metodik göstəriş”də uçot siyasəti anlayışının qeyd edilməsinin vacib olduğunu bildirdi.Rüstəm Səfərəliyev publik hüquqi şəxslərin audit zamanı Vergi Məcəlləsinin izahı publik qurumlar tərəfindən müxtəlif cür anlaşıldığını və audit zamanı vergi məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilməli olduğunu bildirdi.Namiq Abbaslı “Metodik göstəriş”də 5-ci maddənin genişləndirilməsini və Vergi məsələlərinin ayrıca bölmə kimi qeyd edilməsini təklif etdi.Elnur İbrahimov 4-cü bənddə sıralamada qarışıqlıq olduğunu bildirdi və 3.2 bəndin çıxarılmasının məqsədəuyğun olduğunu bildirdi.Sonda ”Business Finance and Audit” MMC-nin direktor-auditoru Qürur Abbasovun “Publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditü üzrə metodik göstəriş”in layihəsinə dair Dəyirmi masanın katibliyinə təqdim etdiyi rəy oxundu.

Gündəlikdə olan üçüncü məsələ ilə bağlı Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Elnur İbrahimov hazırlayıb təqdim etdiyi “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 5-ci maddəsinə dəyişikliklər edilməsinə dair layihədə Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2019-cu il üzrə iş planınının 1.1.1.-ci “Milli auditor təşkilatlarında fəaliyyət göstərən icazəli auditorların minimal sayının qanunvericilikdə təsbit olunmasına dair” bəndinin icrası ilə əlaqədar Ukrayna, Belarusiya, Rusiya Federasiyası, Moldova, Qazaxıstan, Özbəkistan, Tacikistan, Gürcüstan Respublikalarının və digər ölkələrin müvafiq qanunvericilik sənədlərinin, habelə auditor xidməti ilə bağlı qanunvericilik aktlarından irəli gələn vəzifələrin öyrənildiyini və araşdırıldığını dəyirmi masa üzvlərinin nəzərinə çatdırdı.

“İmdad-Audit” MMC-nin direktor-auditoru İlham Süleyman lisenziya sözünün icazə sözü ilə əvəz olunmasını və “Auditor Xidməti Haqqında”Azərbaycan Respublikası qanununda dəyişiklik edilməsi barədə layihənin Auditor təşkilatı yalnız tərkibində əmək müqaviləsi əsasında işləyən 3 sərbəst auditor olduğu halda fəaliyyət göstərə bilər 3-cü abzasında 3 yox 2 icazəli auditor olmasının daha məqsədəuyğun olduğunu bildirdi. “Auditor Xidməti Haqqında” Azərbaycan Respublikası qanununda dəyişiklik edilməsi barədə layihənin Auditor

təşkilatında əmək müqaviləsi əsasında işləyən auditor digər auditor təşkilatında işləyə bilməz 4-cü abzasına uyğun olaraq Auditor elmi-pedoqoji fəaliyyət istisna olmaqla digər fəaliyyət növləri ilə məşğul ola bilməz xüsusi qeyd edilməlidir. Elnur İbrahimov auditorların dövlət qulluqçusu statusunun olmadığını və müşahidə şurasında, komitədə fəaliyyət göstərdiklərini qeyd etdi.

Vəli Kərimov "Auditor Xidməti Haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununda dəyişiklik edilməsi barədə layihədə Auditor təşkilatında əmək müqaviləsi əsasında işləyən auditor digər auditor təşkilatında işləyə bilməz 4-cü abzasının digər auditor təşkilatlarında işləyə bilər sadəcə rəy verə bilməz kimi dəyişdirilməsini təklif etdi.

Namiq Abbaslı kifayət qədər əsaslandırılmamış layihə olduğunu və formal xarakter daşdığını qeyd etdi və bildirdi ki, mikro audit təşkilatlarında 3 auditorun olması məqsədəuyğun deyil.

"Azal-Audit" MMC-nin direktoru Elzadə Süleymanova icazəli auditorun sayının 1-dən artıq olmasının məqsədəuyğun olmadığını bildirdi.

Vəli Rəhimov BAS-nın və keyfiyyətə nəzarət mexanizmlərinin tələblərinə əməl olunması üçün minimum 2 auditor olmasının vacib olduğunu qeyd etdi.

Səftər Vəlizadə əgər 3 icazəli auditor olarsa müəyyən çətinliklər yaranacağını və 1 olaraq qalmasının daha uyğun olduğunu bildirdi.

Rüstəm Səfəreliyev Beynəlxalq ACCA, CPA sertifikatlı auditorların fəaliyyət göstərməsinin daha üstünlüklər gətirəcəyini bildirdi.

Yasin Şirinov mikro audit təşkilatlarında fəaliyyət göstərən icazəli auditorların sayının 1 olmasını, orta və iri audit təşkilatlarında isə minimum 2 icazəli auditorun fəaliyyət göstərməsinin məqsədəuyğun olduğunu bildirdi. "ASAN YOL" MMC-nin auditoru Şahin Məmmədlinin "Auditor Xidməti Haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununda dəyişiklik edilməsi barədə hazırlanmış layihəyə dair Dəyirmi masanın katibliyinə təqdim etdiyi rəy oxundu.

Cənab Vahid Novruzov əsaslandırılmalar gücləndirilməklə 2 icazəli auditorun fəaliyyət göstərməsinin daha məqsədəmüvafiq olduğunu bildirdi və təkliflər nəzərə alınmaqla yenidən işlənib təqdim edilməsini Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Elnur İbrahimova tapşırırdı. Sonda cənab Vahid Novruzov iclasda iştirak edənlərə və təklif, tövsiyə və rəy bildirenlərə öz dərin təşəkkürünü bildirdi.

Qərara alındı:

1. Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Elnur İbrahimova tapşırılsın ki, bir ay müddətində təklif və iradlar nəzərə alınaraq "İctimai əhəmiyyətli qurumlarda və publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditini aparan auditor təşkilatlarına və sərbəst auditorlara qarşı xüsusi tələblər" in layihəsi yenidən işlənib təqdim edilsin;

2. Sədrin elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri Nəcəf Talibova tapşırılsın ki, “Publik hüquqi şəxslərdə maliyyə hesabatlarının auditi üzrə metodik göstəriş”in layihəsi təklif və tövsiyələr nəzərə alınıb təkmilləşdirməklə Auditorlar Palatası Şurasının müzakirəsinə çıxarılması üçün təqdim etsin;

3. Hüquqi təminat və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Elnur İbrahimova tapşırılsın ki, təklif və tövsiyələr nəzərə alınmaqla “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 5-ci maddəsinə dəyişikliklər edilməsinə dair hazırlanmış layihəni yenidən işləyib Auditorlar Palatası Şurasının növbəti iclasına təqdim etsin.

Sədr

Vahid Novruzov

Katib

Solmaz Məmmədova

